

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

מי באמת יצא ממצרים? עיון בפרשת השבוע על פי ה"הכתב והקבלה"

מהתאחדות מדותיו ית', וכל זה נכלל בשם צבאות, ולזה יתחבר שם צבאות פעם להוי' ב"ה, ה' צבאות, שהוא רחמים, ופעם לאלהים, אלהי צבאות, שהוא דין.

3. הרב חרל"פ מי מרום ה', עמ' רי"ב-רי"ד

וביאור העניין נראה, הדנה שורש ישראל הוא להעיד על היוצר ברוך הוא, 'אתם עדי נאום ד"', ועל שם זה הם נקראים 'עדה', ואפילו אם מצד היצוניותם אינה ניכרת העדות הזאת, בפנימיותם לא כן הוא, כי אם תיפסק הלילה עדותם של ישראל יחזור העולם לתוהו ובוהו, באופן שגם אם מצד הענפים יכולים להיות פגמים בקרב ישראל, אבל מצד השורשים, קדושים הם כמאז ומקדם. 'אתה קדוש ושמן קדוש וקדושים בכל יום יהללך מלה, כי כל הליקויים אינם פוגעים אלא בענפים בלבד ולא בשורש, ועליו נאמר 'לא יגורך רע'...

ואז כשעמדו ישראל על מפתן הארץ היה נדרש מאוד לגלות את נפלאות השורש של ישראל ולבטל על ידו את כל הפגמים שבענפים ולגלות את יסוד מגמתם שהם עדות לשם ד' גם בשורש וגם בענף, ולכן בא הדיבור 'הקהל את העדה, ויש בזה כוונה שבכל אספה וקיבוץ של ישראל טמון עניין 'עדה' שישנו אצל ישראל, ... אולם מכיוון שמצד היצוניותם של ישראל לא היתה ניכרת בהם בחינת 'עדה', ומשה ואהרן הכירו בהם רק בחינת 'קהל', שהוא רק קיבוץ של הרבה פרטים, לכן הקהילו שניהם את 'הקהל' ולא 'העדה', ... אבל באמת היו צריכים משה ואהרן לדעת ולהכיר כי אף-על-פי שמצד היצוניותם שלהם הם רק בבחינת 'קהל', אבל מצד פנימיותם הם תמיד בבחינת 'עדה', וכך היה באמת, כמו שנאמר (להלן פסוק י"א) 'ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם'.

4. רמב"ם הלכות יסודי התורה ב', י'

הקב"ה מכיר אמתו ויודע אותה כמו שהיא ואינו יודע בדעה שהיא חוץ ממנו כמו שאנו יודעים שאין אנו ודעתנו אחד אבל הבורא יתברך הוא ודעתו וחיוו אחד מכל צד ומכל פינה ובכל דרך ייחוד שאלמלי היה חי בחיים ויודע בדעה חוץ ממנו היו שם אלוהות הרבה הוא וחיוו ודעתו ואין הדבר כן אלא אחד מכל צד ומכל פינה ובכל דרך ייחוד נמצאת אתה אומר הוא היודע והוא היודע והוא הדעה עצמה הכל אחד ודבר זה אין כח בפה לאומרו ולא באוזן לשמעו ולא בלב האדם להכירו על בוריו.

1. שמות י"ב, ל"ז; מ"א; י"ג, י"ז

(ל"ז) ויסעו ב"י ישראל מרעמסס ספתה פשיעו מאות אֶלֶף רָגְלֵי הַגִּבֹּרִים לְבַד מִטֶּפֶן: ... (מ"א) וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַאֲרֻבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: ... (י"ז) וַיְהִי בְשִׁלְחוֹ פָרְעֹה אֶת הָעָם ...

2. מכילתא בא י"ד

יצאו ... אלו צבאות מלאכי השרת וכן אותה מוצא כל זמן שישראל מושועבדים כביכול שכינה עמהם.

3. כתב והקבלה שמות י"ב, מ"א

צבאות ה'. תרגום צבאות חיל, כענין חיל פרעה, חיל גדול מאד. ויראה ההבדל שבין חיל לצבאות הוא, חיל הונח על קבוץ עם רב ע"ש הכח והגבורה שישוּב מהם לאדוניהם ומנהיגיהם להתגבר על השונאים העומדים נגדם במלחמה, כי חיל ענינו כח, כמו אשמה כי רב חילי, לא בחיל ולא בכח, אמנם צבא הונח עליהם ע"ש התאחדותם והתחברותם וע"ז בחפץ לבם וברצון נפשם להיות מקובצים בעשיית דבר כאיש אחד חברים, ולא לאנשי מלחמה בלבד, כי גם משמרות כהונה ולוי' נקראו כן, כמו הבא לצבא צבא באהל מועד, ישוב מצבא העבודה, כי שרש צב יורה על התאחדות והתחברות דברים פרטים יחד, כמו של תשלו לה מן הצבתים (רות ב') והוא אגודת השבילים, ובלשון ארמי שרש צב ישמש על החפץ והרצון, כמו ולא אביתם לעלות תרגומו ולא צביתון, והרבה ממנו בדניאל, ונתתי צבי בארץ החיים (יחזקאל כ"ז) אמרו עליו (כתובות קי"א) ארץ שצביוני בה, כלומר רצוני וחפצני. ולזה מחנה שאר העמים נקרא חיל, כי בוטחים על חילם וברוב כחם יתהללו. אבל מחנה ישראל הבוטחים בה' עדי עד וה' ילחם להם ידעו כי לא כחם ולא גבורתם יעשה להם חיל, ... לא נקראו בשם חיל כ"א צבאות ה', צבאות ישראל (מ"א ב'), וטעמו מאסף אנשים המאוחדים ומחוברים יחד בחפץ נפשם לעמוד תחת משמרת ה' ולעשות ככל אשר יצוה עליהם, ובוה יתיישב שנוי לשון במלחמת מדין. שאמר (מטות ל"א מ"ח) ויקרבו הפקודים אשר לאלפי הצבא, וכן בכל הפרשה קרא את אנשי המלחמה בשם צבא, ובפסוק י"ד שם אמר ויקצוף משה על פקודי החיל, כי בהחיותם את הנקבות נגד רצונו ית' קראם חיל, שהיו דומים בזה לשאר חילות העושים במלחמה

כרצונם. אמנם בענין המלחמה עצמה שהיו עושים כפי הרצון המצווה קראם בשם משובח צבא. והנה על ברואי מעלה כשמש וירח וככבים הונח שם צבא השמים, כי הם בעלי חיים משכילים, לפי הסכמת מחברים גדולים, והם באמת מתאחדים לעשות רצון קונם. (ודע דבכתובים לא נמצא צבא הארץ, כי השמים והארץ וכל צבאם, כבר אמרו שהוא מוסב על השמים לבד, רק בדברי רבותינו נאמר גם על ברואי מטה. (ערש"י ש"א א' בשם אגדת ריה"ג), ובדרך זה יתבאר גם שם צבאות שהוא ית' מתואר בו, וייתיישב בו גם מה שמתקשים המחקרים בענין החפץ והרצון המתניחם אליו ית'. ... כי לא יפול ענין רצון על דבר שהוא נמצא תמיד על אופן אחד, ויתחייב מזה שיהיה בעל הרצון משתנה מלא רוצה אל רוצה, שמתחלה לא היה רוצה בדבר ועכשיו בעת הזאת משנה רצונו ורוצה בו, וזה דבר אי אפשר לאומרו אצלו ית' כי אינו משתנה. והיתר ספק זה הוא שאין לדמות רצונו ית' לרצון האדם, שבאדם הרצון הוא מחודש, אבל אצלו ית' הרצון הוא קדום, ר"ל האדם אף שבתחלה לא היה רוצה באיזה דבר, מ"מ בהתחדשות סבה יתחייב התפעלויות והתחדשות לכן ישתנה מלא רוצה אל רוצה, אמנם אצלו ית' אין בו שום התחדשות, כי מה שהוא רוצה עתה זה היה רוצה עולמית, ובתחלת היות הדבר היה בוחר מיד במושכל ראשון בלי שום עיון, עדימ לבדוא את העולם בזה הזמן לא קודם לכן ולא אחרי כן, כי הוא ית' הוא הפועל השלם וידע הכל בעיור ברצונו הקדום והיה הכל ידיעה אחת והיה יודע מציאת האדם בידיעה קודמת קודם הויתו כל הזמן ההוא שלא היה נמצא וידע ג"כ בידיעה קודמת הזמן אשר יהיה האדם בנמצא, לכן אין בזה שנוי בחקו ית' כלל (עיי' בדברי בעל הענפים לעיקרים מ"ב פ"ג וד'), הנה באדם הרצון הוא מחודש, ויש הבדל גדול בין הלא רצון המוקדם בין הרצון המתאחד, והם נפרדים זה מזה ומחולקים בתכלית הפירוד. אמנם אצלו ית' הרצון הוא קודם, לא מצד התחדשות, ואין הבדל בין הלא רצון לרצון, כי הם מתאחדים ומתחברים זה עם זה בתכלית האחדות והתחברות גם יחד. ואחרי שבהוראת צבא הוראה תאומית וכפולה כמו שקדם, הא' התאחדות והתחברות, והב' החפץ והרצון, הנה שתי ההוראות האלה ישנם בשם צבאות שהוא ית' מתואר בו, וטעם צבאות בעל רצון המתאחד, כי אין שנוי ברצונו ית' בהתחלפות מדותיו מדין ורחמים ולהפך, כמאומת מפי חכמי האמת